

BUITENLAND

DE TOESTANDEN IN DUITSCHLAND

Een verblijf in Duitschland korten tijd geleden en de gesprekken daar gevoerd met verschillende Duitse collega's en onderwijs-autoriteiten gaven nu juist niet een opwekkend beeld van de omstandigheden waarmede de praktijk moet worden uitgeoefend en het onderwijs moet worden gegeven. Vooral het wetenschappelijk werken komt in de verdrukking wat het best geïllustreerd wordt door het feit, dat zelfs het geld, noodig voor het kleuren van microscopische preparaten vaak niet aanwezig is.

Wanneer men verder bedenkt onder welken druk men daar dagelijks leeft, niet wetend wat de dag van morgen brengen zal, krijgt men een groot respect voor wat er ondanks dat alles nog steeds gepresteerd wordt.

Wellicht dat „The Carnegie Foundation for the Advancement of Teaching”, die haar opmerkzaamheid de laatste jaren gewijd heeft aan het Tandheelkundig Onderwijs (daar zij de tandheelkunde beschouwt als een der voornaamste middelen ter bevordering der hygiene) en nu — na Amerika — een onderzoek gaat instellen naar de toestanden in Europa, in een en ander aanleiding zal vinden tot het verstrekken van hulp, teneinde de Duitse tandheelkundige wetenschap in haar moeilijken strijd tegemoet te komen.

Wij hebben ons er verder van kunnen overtuigen, dat de Hollanders aan de Duitse Universiteiten nog steeds gaarne geziene gasten zijn en waar door de duurte der studie de plaatsen lang niet alle zijn ingenomen, daar is voor den jongen Hollandschen tandarts een uitstekende gelegenheid om ook eens te zien wat er in het buitenland te koop is. Zoo verzekerde ons bijvoorbeeld Prof. Dr. Guido Fischer te Hamburg, dat Hollanders aan zijn instituut ten allen tijde welkom zijn, en waar, gelijk bekend in Duitschland, ook voor buitenlanders de gelegenheid tot promoveeren bestaat (in een of twee semesters) daar is deze mededeeling wellicht van nut voor collega's, die eens in Duitschland willen studeeren en tevens een doctorstitel willen behalen.

N.

TANDHEELKUNDIGE TOESTANDEN IN FRANKRIJK

Dat in maatschappelijk opzicht de tandheelkundige situatie ten onzent nog wel voor verbetering vatbaar is, daarvan zijn wij allen overtuigd. Het voor-laatste Tijdschriftnummer gaf te dien aanzien leerzame lectuur, om die overtuiging weer eenige kracht bij te zetten.

Hoewel niemand veronderstelt, dat er ergens in onze nabijheid een tandheelkundig paradijs op ontdekking wacht, zoo is het toch niet van belang ontbloot, kennis te nemen, hoe het bij onze bureu gesteld is. Omtrent de verhoudingen in Duitschland zijn wij redelijk op de hoogte. Thans stelt de „Semaine Dentaire” ons in de gelegenheid om op te merken, dat het ook in Frankrijk lang niet couleur de rose is. In No 14 schetst Bousquet in een opstel: „Le prix des extractions en province hier et aujourd’hui”, den huidige toestand ten plattelande, waaraan het volgende is ontleend.

„Nemen wij een provinciestad van de kust van 60,000 inwoners. Tien tandartsen en vijf medische specialisten oefenen er de tandheelkunde uit. Een van hen vertelde mij kortelings, dat slechts in één practijk steeds tien franc en meer voor een extractie werd gerekend. Deze practijk is geheel modern ingericht en heeft een uitgezochte clientele. De andere zijn wel een beetje met hun tijd meegegaan, maar voor het meerendeel thans nog zooals op den dag van hun ontstaan. Men kent het genre: zware gordijnen voor de vensters, de schoorsteenmantel versierd met vazen met gedroogde bloemen, vloerkleed in den trant van bedgordijnen, schilderijen en diploma's aan de wanden, aan den eenen kant van de operatiestoel een spoelbak, aan den anderen een operateur met grijzenden baard, gekleede jas en celluloid manchetten, om niet verder uit te weiden. Twee of drie zijn van jongeren datum en van meer moderne begrippen, maar de inrichting kenmerkt zich door gebrek aan beginkapitaal. In alle practijken varieert de prijs van een extractie tusschen 5 en 10 franc, het laatste bedrag meer bij uitzondering. De reden is, dat zeer dikwijls een techniker behandelt, de patiënten weten het, vinden het niet erg, in tegendeel, het is een reden te meer om het voor minder gedaan te krijgen, en behalve dat, worden zij slechter behandeld dan hun vaders, die de tanden lieten trekken bij den barbier, den hoefsmid, of zelfs op de kermis?

Wanneer het een extractie bij een kind betreft, 't zij van een eerste molaar een praemolaar of zelfs een hoektand met het oog op een regulatie, gaat de prijs maar zelden 5 franc te boven. Dat laatste is, het zij terloops gezegd, een beetje het reclame-artikel van het huis. Men moet wel een excuus hebben, om de veertig stuivers niet op te steken, die het heele bezit uitmaken van den kleinen boerenjongen, die, in zijn eentje bij den tandarts heeft aangebeld en na afloop van de extractie naar zijn ouders teruggaat, welke sinds drie kwartier geduldig op den hoek van de straat staan te wachten.

Wat een onnoozele melktand betreft, het zou geen aangenamen indruk maken, zoo men zich zou willen laten betalen voor een zoo kleine dienst, bewezen aan een toekomstige patiënt.

De extracties voor prothese genieten, zoo zij niet in den prijs van het maken van het gebit begrepen zijn, een uitzonderingstarief, daar zij achtereenvolgens gedaan worden.

Tal van stadspractijken hebben filialen in de meer verwijderde en zelfs in de naaste omgeving der stad; daar is de prijs van de extracties nimmer 5 franc, blijft er zelfs ver beneden. Niet op grond van een al te primitieve inrichting, waar het publiek aan gewoon is, maar uit hoofde van de verwoede concurrentie der bevoegde en onbevoegde kwakzalvers.

De kwakzalvers zijn hier vertegenwoordigd door twee practici uit de stad, de een, een tandarts overstroomt het platteland, waar hij werkt met stroobiljetten, waarin hij zich uitgeeft voor specialiteit in extracties, regulaties, bruggen en kronen, kunstgebitten in goud en kaoutchouk. Van zijn behandeling alleen spreekt hij niet, men zou zeggen met opzet. Zijn prijzen, zegt hij, tarten alle concurrentie.

De ander, een dokter werkt met aanplakbiljetten in de dorpen en plaatst doorlopend advertenties in de plaatselijke bladen, waarin hij, naast andere wonderbare dingen, de extracties garandeert zonder pijn.

De bevoegde kwakzalvers richten zich hoofdzakelijk tot de plattelandsbevolking, die veelal uit zuinigheidsoverwegingen en tijdsgebrek alleen van extracties en kunstgebitten wil weten, zij houden hen in dat denkbeeld en leveren tegen bespottelijke prijzen een waarschijnlijk zeer middelmatig stuk werk.

Gij hoort wel eens zeggen: „alleen de extracties en de kaoutchouk worden betaald,” deze verouderde theorie passen zij tot het uiterste toe en trachten er uit te halen, zooveel zij kunnen.

Men kan er van overtuigd zijn, hoe belachelijk en onbehoorlijk het ook lijkt, dat de tandheelkundige reclame op het platteland winstgevend is, waar zij zich richt tot een cliënteel, die in het algemeen de middelen heeft om behoorlijk werk te betalen, maar wantrouwend van aard, steeds de hoedanigheid opoffert aan de goedkoopte.

De onbevoegden zijn haast even talrijk als de bevoegden. Het zijn technikers die met de stad als middelpunt, voornamelijk het platteland afschuimen, 't zij dat zij er een vaste praktijkgelegenheid hebben, waarheen zij zich eens of meermalen per week begeven, 't zij dat zij zich gedurende een zekeren tijd in een plaats vestigen, die zij afwerken, om na een paar maanden een eind verder opnieuw te beginnen.

Het zijn ook wel plattelandsdokters, geassocieerd met technikers, die bijna overal in de streek en zelfs 25 K.M. van de stad, bij hun patiënten, er op aandringen zich bij hen aan huis te laten behandelen, alwaar eens per week de associé, d.w.z. de techniker, soms bijgestaan door een helper, er uit haalt, wat hij niet kan wegslijpen en min of meer articuleerende kunstgebitten plaatst op meer of minder geheeld tandvleesch.

Sommige beunhaas-practijken van plattelandsdokters hebben een verbazend uitgebreide cliënteel en brengen veel meer op dan de zittingpraktijken van de bevoegde practici uit de stad en ik ken jonge, degelijke tandartsen, die zich in de streek zouden willen vestigen, doch zich laten weerhouden, ontmoedigd door den strijd, dien zij zouden moeten voeren.

De plaatselijke tandheelkundige vereeniging treedt wel eens op, twee of drie maal in een jaar wordt een veroordeeling uitgesproken, maar wat beteekent zulks op het groote aantal? Het publiek ten plattelande laat het koud of het al dan niet een gediplomeerd tandarts is, die hun de tanden uittrekt en ze door andere vervangt. Als de tanden maar wit zijn, het zuigertje zijn werk doet en de prijs laag genoeg is, wat kan het dan verder schelen? Wanneer de naburige tandarts den onbevoegde laat veroordeelen, dan is het uit afgunst, „omdat de andere veel beter werkte.”

Vervolgens bestrijdt de schrijver een uitspraak van Dr. *Sauvez*, dat er slechts enkele van dergelijke plattelandsdokters zouden zijn, waarmee geen rekening behoeft te worden gehouden; naar diens meening zou tegenwoordig de opvoeding van het publiek te dien aanzien tamelijk wel voltooid zijn...

Voor de groote steden wil de schr. zulks wel aannemen, maar wat de provinciesteden van middelmatige groote en vooral het platteland betreft, wordt vooral de hygiëne van het gebit beheerscht door de kosten. Hij vervolgt dan:

„De groote meerderheid van het publiek komt slechts zeer langzaam tot het begrip van een andere gebitsverzorging, dan waaraan haar voorvaderen gewoon waren en gaat bij voorkeur op een koopje uit, dat haar wordt geleverd door een professie, die zich bij uitstek kan verheugen in éen overmaat van vrijbuiters. De fatsoenlijke practicus kan vanwege de concurrentie zijn prijzen niet veel verhoogen, hoe graag hij ook zou willen; hij zou zijn installatie wel willen moderniseeren, van materiaal willen veranderen en daarmee van techniek, maar de prijzen der benooidigheden, veelal van buitenlandsch fabrikaat, zijn dermate gestegen, dat de verhooging van zijn tarief daarmee geen gelijken tred kan houden, zoodat hij alles bij het oude laat. De jongeren, die zich vestigen, zijn doorgaans geen millionnaires, zij zijn vol goeden wil, maar dat is niet genoeg, men moet ook leven en om te leven moet men doen als de anderen, zijn pretenties inperken, zonder hetwelk geen patiënten.”

Tot zoover de schrijver over deze weinig opwekkende situatie. Dat, evenals bij ons, de strafrechterlijke bestrijding van het euvel weinig zoden aan den dijk brengt, leeren de vonnissen, die zoo nu en dan in de S. D. worden vermeld: een boete van 50 tot 100 francs en een zelfde bedrag als schadevergoeding aan het Syndicaat, dat de vervolging uitlokte, vormt de niet al te zwaar drukkende post op de algemeene onkostenrekening des „succesvollen” kwakzalvers. Waarbij dan nog altijd de kans op een onovertrefbare reclame bij een eventuele vervolging voor hem is weggelegd in den vorm van een vrij-spraak op formeele gronden.

B.